

МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ: ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ

На сучасному етапі фінансові системи характеризуються дисбалансом економічних процесів, який супроводжується низькою ліквідністю фінансових інструментів, підвищеним ризиком інвестицій, дефіцитом боргового фінансування та волатильністю ринків, що потребує застосування інструментів, які забезпечували б підвищенні вимог щодо доходності, ліквідності, управління ризиками та структурування грошових потоків. Вирішенню означених проблем сприяє використання фінансового інжинірингу, який є домінуючим напрямом модернізації глобальних фінансових ринків.

Дослідження утності фінансового інжинірингу, визначення його дієвих механізмів, доцільно проводити через призму сфер фінансової системи.

Розробкою концепції банківського фінансового інжинірингу займалися вчені Ю. Масленченков [1, с. 214], О.Ковальов [2, с.16], які зазначали, що фінансовий інжиніринг - фінансове забезпечення клієнта з використанням різних банківських продуктів, у тому числі власних технологій і інструментів, що являє собою процес проектування, розробки та практичної реалізації конкурентоспроможних інноваційних через використання методів системного підходу [3, с. 21].

Отже, зміст фінансового інжинірингу у банківській сфері полягає у створенні інноваційних банківських продуктів і послуг, які застосовуються банками для перерозподілу фінансових ресурсів, ризиків, ліквідності, прибутковості та інформації відповідно з власними інтересами, специфічними потребами контрагентів і змінами в макро - і мікросередовищі банку.

До банківських продуктів, які утворюються в результаті фінансового інжинірингу відносяться [4, с.18]:

- з метою управління терміном обігу цінних паперів застосовуються опціони, які надають право інвестору достроково погасити цінний папір, а емітенту – право викупу інструменту (опціон може бути реалізовано як на певну дату/період часу, незалежно від ринкової кон'юнктури, так й при настанні певних умов, зокрема, досягнення певного рівня прибутковості);

- з метою управління ризиками (прибутковістю) використовують опціони, ф'ючерси та свопи;

- сегментування ринку цінних паперів, яке залежить, по-перше, від методів фінансового інжинірингу, які застосовуються, а по-друге, від базисного активу похідного фінансового інструменту. Створення пакетних продуктів орієнтоване на більш професійних і підготовлених інвесторів, яким надається можливість самостійного вибору інструментів хеджування ризиків. Вибір же базисного активу дозволяє орієнтуватися на тих інвесторів, грошові потоки яких залежать від ситуації на ринку цього активу: наприклад індексація відповідно до зміни цін на нафту приваблива для компаній, що здійснюють закупівлі цієї сировини.

Отже, застосування фінансового інжинірингу на ринку похідних цінних паперів націлене на конструювання таких фінансових інструментів, які забезпечували максимальний захист від ризиків та надавали можливість для отримання додаткових прибутків.

Концепції призначення фінансового інжинірингу для обслуговування потреб ринку цінних паперів, досліджував Ю. Капелінський, який стверджував, що останній - конструювання фінансових інструментів та технологій для управління портфелем цінних паперів, та який адаптує існуючі фінансові інструменти та створює нові, щоб дозволити суб'єктам фінансового ринку більш ефективно пристосуватися до навколишнього середовища, що змінюється [5, с. 68].

Фінансовий інжиніринг на строковому ринку деривативів найбільш повно визначив Аюпов, який зазначив, що фінансовий інжиніринг відповідного напрямку являє собою комбінування і декомпозицію існуючого стандартного деривативу, з метою створення нового фінансового продукту, що дозволяє задовольнити різні потреби економічних суб'єктів, які пов'язані з пошуком додаткових джерел фінансування, оптимального хеджування ризиків, шляхом розробки і застосування інноваційних рішень при визначенні параметрів інструменту [2, с. 28].

Варіювання видів деривативів, їх базисних активів при застосуванні методів фінансового інжинірингу, дозволяє управляти різними параметрами цінних паперів [4, с.364]: з метою управління терміном обігу цінних паперів застосовуються опціони; з метою управління ризиками (прибутковістю) використовують опціони, ф'ючерси та свопи.

Фінансовий інжиніринг не обмежується тільки сферами фінансової системи, адже, управління фінансами на основі його розкриває необмежені можливості для всіх ланок, починаючи з формування державних фінансів, закінчуючи розподілом фінансів домогосподарств. Таким чином, перелічені фактори ототожнюють стимули для подальшого розвитку фінансового інжинірингу як окремого напрямку фінансової науки.

Список літератури:

1. Абакуменко О. В. Сутність та механізм фінансового інжинірингу. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 1 (67). С. 125-130.
2. Аюпов А.А. Конструирование и реализация инновационных финансовых продуктов. М.: NOTA BENE, 2007. 220 с.
3. Горобінська І.В. Фінансовий інжиніринг як інструмент державного регулювання відтворювальних процесів в транспортній галузі. *Управління проектами, системний аналіз і логістика*. 2012. Вип.10. С. 57 – 65.
4. Ефремов В. А. Проектирование системы финансового инжиниринга долговых инструментов. *Современные техника и технологии*. 2008. № 10. с. 364 – 365.
5. Иванова О. В. Банковские инновации и направления их развития в Российской Федерации: дис. ... канд. экон. Наук. Кубанский государственный университет. 2011. Краснодар. - 188 с.